

A person is running down a dark, worn wooden staircase. The walls are peeling and graffiti-covered. The person is wearing a grey shirt, red socks, and dark shoes. The scene is dimly lit, creating a gritty, suspenseful atmosphere.

INGRID
HEDSTRÖM
VRAŽEDNÁ
DIAGNÓZA

motto detektivka

Vražedná diagnóza

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

Ingrid Hedström

Vražedná diagnóza – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

**INGRID
HEDSTRÖM**

**VRAŽEDNÁ
DIAGNÓZA**

Praha 2017

Přeložila Eva Nováčková

Copyright text © 2014 Ingrid Hedström
Cover Photography © Suzanne Tucker/Shutterstock.com

ISBN tištěné verze 978-80-267-0826-1
ISBN e-knihy 978-80-267-0839-1 (1. zveřejnění, 2017)

PROLOG

DALARNA, NEDĚLE 26. LISTOPADU 1978

Dosud nevěděla, že její čas je odměřen. Stála u válu a tiše si pobrukovala, aniž by tušila, že poslední zrnka písku z přesýpacích hodin už brzy ukončí zbývající šťastné hodiny v jejím životě.

Po zbytek života se jí dělalo špatně z vůně šafránu. To bylo ale až potom.

Ted' bylo ještě „předtím“, a ona cítila nezřetelné štěstí, když nadzvedla utěrku a vdechla slabou vůni čerstvě vykynutého šafránového pečiva, které za okamžik vsune do trouby.

Byla to poslední neděle před první adventní, a byla ráda, že začala s vánočními přípravami tak brzy před jejich prvními Vánocemi ve vlastním domě. Oknem viděla hejno hýlů, kteří se usadili na snopu obilí a červeně zářili pod promočenými studenými větvemi stromů, které se hýbaly ve větru. Listopad byl neobyčejně přívětivý, ale ted' už byla ve vzduchu cítit nadcházející zima. Když ráno vynášela odpadky, křupal jí pod nohama led.

Stella, jejich mladá fenka jezevčíka, ležela a spala ve svém košíku, ale jinak byla v kuchyni sama. Sven-Erik šel do práce krátce po páté, kdy venku ještě vládla černá tma.

Ranní směna je asi nejhorší, říkála si, ale v každém případě mohou být rádi, že huť jede na pět směn navzdory ocelářské krizi a zavírání železáren.

Vsunula do trouby první plech. Potom otevřela dvířka kamen, starých kuchyňských kamen, která se rodiče Svena-Erika nikdy nepřiměli vyměnit a ani oni to nemohou udělat, když teď dům převzali – možná jednou v budoucnosti, jestli si to budou moct dovolit. Hodně toho zbývalo na potom, ale to nebylo důležité. Na jaře, když stála na zahradě a hleděla na lejsky, kteří si stavěli hnízda, ji plnilo takové štěstí, že může zase žít na venkově, až měla pocit, jako by ji právě propustili z vězení.

V kamnech dohořívalo dřevo a záře ohně pomalu dohasínala. S povzdechem konstatovala, že zásobník dřeva vedle kamen je prázdný, stejně jako koš na dřevo na chodbě. Do dřevníku to bylo dost daleko, přes dvůr, kde už mnoho let stála stáj i prázdná stodola. Nestačila by doběhnout tam a zpět, než bude zapotřebí vytáhnout plech a do trouby vsunout další. Jenomže teď musí rychle přiložit, než jí kamna vyhasnou.

Děti byly nahoře. Camilla seděla na zemi v hale a hrála si s panenkami, hluboce pohroužená v jejich miniaturním světě. Vzhledla k matce a usmála se. „Krásně to voní, maminko. Vánoce!“

Dveře do Mikaelova malého pokoje byly pootevřené a slyšela, že si přehrává elpíčko od Grease.

„Micke,“ oslovila ho, „prosím tě, přines mi dřevo, ale hned, protože mi vyhasíná v kamnech.“

Hudba zmlkla a syn v ponožkách vyběhl do haly.

„Jistě,“ odpověděl s trpitelským výrazem a šel před ní po schodech dolů. Jeho krk prosvítal mezi tmavě plavými vlasy, které mu visely přes límec dolů, a na okamžik měla chuť je sevřít do dlaní, jak to dělávala, když byl menší. Ovládla se ale. Bylo mu už třináct let a dbal o svou důstojnost.

Na chodbě sáhl po koši a vsunul nohy do starých dřeváků, které tam stály.

„Ne,“ řekla, „dřeváky si neber. Venku je kluzko a také hodně zima. Obuj se pořádně.“

Nespokojeně na ni pohlédl a nazul si gumáky. Přes uši si stáhl čepici, červeno-modrou, s nepovedeným losem, kterou mu upletla k minulým Vánocům. Aby zdůraznil, jak je matka únavná, navlékl si i bundu, starou zelenou, páchnoucí kouřem, kterou nosí Sven-Erik na lov.

Jezevčice se probudila a vylezla z košíku do předsíně, mávala ocáskem a drápala po sešlém linoleu, netrpělivě a plná očekávání.

„Hloupá malá Stello,“ oslovil ji něžně Micke, „já přece nejdou lovit, to jen páníček chodí v této bundě na lov.“

„Pospěš si,“ netrpělivě ho napomenula. „Potřebuji rychle přiložit.“

Slyšela, jak se zabouchly dveře, a vrátila se do kuchyně. Jen taktak stačila vytáhnout plech, aby se pečivo nepřipálilo. Příští už bude perfektní, slíbila si, protože dosud neměla ani tušení, že písek v přesýpacích hodinách osudu neúprosně padá. Že poslední zrníčka začnou čas počítat od nuly, že zbytek jejího života se bude dělit na dobu „předtím“ a „potom“.

Zatímco hlídala plechy a rovnala čerstvě upečené kousky na mřížku, plnila kuchyň horká vůně šafránu. Chvilí jí trvalo, než si uvědomila, že neslyšela přijít Micka se dřevem. Rozčílila se. Kam se ten hloupý chlapec poděl? Přece věděl, že čeká na dřevo.

Vyběhla na dvůr, připravená synovi vyhubovat, ale zastavila se, když viděla u schodů stát plný koš. Takže v každém případě dřevo přinesl.

Vzala koš dovnitř a cestou přes předsíň si povšimla, že gumáky a bunda tam dosud nejsou. Naložila do kamen, ale musela si pomoci novinovým papírem a několika třískami, aby oheň znovu vzplanul.

Pak začala přemítat, kde syn zůstal. Jistě nevyrazil za nějakým kamarádem oblečený do ošklivé bundy Svena-Erika a ve starých gumácích. Vyběhla na dvůr a volala „Micku“, ale

její volání znělo tlumeně a bezmocně, jakoby zdušené mokrým listopadovým dnem.

Nikdo neodpovídal. Zaběhla na kopeček za stodolou a hledala, jako by si myslela, že syn dostal nápad hrát si na schovávanou ve starých hospodářských staveních, jako to dělalval o letních prázdninách u babičky a dědy.

Jeho kolo stálo na dvoře.

Když se vrátila do kuchyně, neklid se jí už usadil v břichu, strach, který neponechal místo pro nic jiného, a vůně čerstvého šafránového pečiva ji dusila, byla stejně těžká jako pach alkoholu, potu a levných voňavek na přeplněném tanečním parketu.

Sama nevěděla, čeho se vlastně bojí. Přece třináctiletý chlapec nemůže uprostřed dne jen tak zmizet? Po chvíli začala obvolávat jeho kamarády, ale nikdo z nich ho neviděl.

Stella, která s ní musela vyběhnout, aniž si toho všimla, štekala přede dveřmi a přišla se zježenými chlupy, jako by tušila nějaké nebezpečí. Ale nejspíš cítila jen její vlastní neklid.

Teprve až když se krátce před třetí vrátil domů Sven-Erik, zavolali na policii. To už byl Mikael skoro pět hodin pryč. Policista na policejní stanici v Hammaråsu tomu velkou vážnost nepřikládal.

Ale pomalu padala tma a hodiny utíkaly, aniž by se syn vrátil domů. Až následující den vzala policie jeho zmizení se vší vážností.

To už ale bylo příliš pozdě. Potom, během dlouhých bezesných nocí, myslela na to, co se stalo a kdy se to stalo, a proč si pro to pitomé dřevo nedošla sama, ale pak ji napadlo, že možná už bylo příliš pozdě i v tom okamžiku, kdy vytáhla plech s perfektně upečeným šafránovým pečivem, v posledním okamžiku štěstí, kdy ještě nic zlého netušila.

Nikdy se to nedověděla. Mikael Granberg se už nevrátil.

1. KAPITOLA

DALARNA, PÁTEK 3. ZÁŘÍ 2010

SEN BYL VŽDYCKY STEJNÝ. Stála na terase a hleděla do zahrady, tmavé a tajemné mimo dosah světla z vysokých oken. Teplo rumunských letních večerů jí hladilo paže, hedvábí červených šatů jemně šustilo a chladilo na kůži, když vyšla do tmy vonící růžemi. Trvalo jí půl vteřiny, než pochopila, na co se dívá, když je zahlédla v růžovém sadu na konci zahrady. Agnetu s úzkou sukní vytaženou k bokům a Gabriela s kalhotami od smokingu spuštěnými ke kotníkům. Ale když mozek konečně zaregistroval, co její oči viděly, nezaváhala. Vytáhla věc, kterou nosila ve večerní kabelce, zamířila a stiskla. Jednou, dvakrát, třikrát a pro jistotu ještě po čtvrté...

Pak se probudila. Daleko od diplomatických porad, daleko od falše, žalu a žárlivosti, probudila se ve své posteli v podkrovním pokoji na chalupě v Granåkers Hästbergu, s prkenou podlahou pod nohama a černozelelou stěnou jehličnatého lesa za oknem.

Zamyslela se nad tím, proč v tom snu má na sobě vždycky červené šaty, když ve skutečnosti byly černé, i když všechny ostatní detaily byly naprosto přesné, přestože by si je přála zapomenout. Nešlo to. Opakovaly se jí ve snu každou noc.

Postavila se na koberec spletený z různých hadříků a zvedla paže nad hlavu, natáhla se, až jí v těle lupalo. Přes to všechno si připadala líp vyspalá než za dlouho. Možná, že ten sen měl nějakou terapeutickou funkci, kterou nechápala. Popošla ke skřínce se zrcadlem, která kdysi patřila její matce, odhrnula za uši tmavé, po ramena dlouhé vlasy a zahleděla se na svůj obraz v oválném rámu zrcadla: vysoká silná žena s výraznými tahy a velkýma šedozelenýma očima, maličko šikmýma, pod hustým černým obočím. Nikdy krásná, tím méně půvabná, ale ve svých nejlepších chvílích a v očích někoho, kdo měl aspoň dobrou vůli, snad elegantní.

Une jolie laide, ošklivě hezká žena, řekl o ní jednou francouzský kolega, když si myslel, že ho neslyší. Astrid Sammilsová, 42 let, ještě před třemi měsíci šťastně vdaná kariérní diplomatka se slibnou budoucností, teď s manželstvím a nejspíš i kariérou v troskách.

Natáhla si staré džínsy a šedý svetřík a sešla dolů do koupelny. Po ranní toaletě se oblékla a šla si do kuchyně připravit snídani. Postavila na kávu a jako obvykle si zapnula počítač, aby se podívala na došlou elektronickou poštu, zatímco káva pomalu protékala starým kávovarem strýce Larse.

Tři maily vzbudily její zájem. První byl od Maji Danielssonové, lékařky, která jí pomáhala v Bukurešti po tom, na co vždycky myslela jako na UDÁLOST. Napjatá, přetížená Maja, jejíž manžel zemřel na rakovinu, která sedm dní v týdnu pracovala pro organizaci nabízející lékařskou péči Romům, ale přesto si našla čas, aby se mohla postarat o Astrid, poskytnout jí něco na uklidnění a vzít si ji do svého bytu, když se Astrid odmítla vrátit domů.

Ted' chtěla vědět, jak se jí daří – „často na tebe myslím“ – a Astrid jí okamžitě odepsala.

Druhý mail podepsal „Stefan“, a ona hned nevěděla, o koho jde. Jeho záhadná zpáteční adresa jí neposkytla vodítko. Až za okamžik si uvědomila, že jí napsal Stefan Hallgrímsson, Islandčan, s nímž se setkala v Bukurešti a který ji vyhledal s odkazem na společné známé v Londýně. Ted' jí napsal, že se

na ambasádě dověděl, že je ve Švédsku, a protože tam právě míří, rád by se s ní setkal. Ona sama neměla nejmenší potřebu tuto známost prohloubit a mail nechala bez odpovědi.

Třetí mail jí zrychlil pulz. Přišel z osobního oddělení ministerstva, které žádalo o rozhovor ohledně jejích dalších pracovních úkolů, až ukončí svou současnou neschopenku. Chápala, oč jde. Chtějí ji odsunout do nějakého kumbálu, kde bude vykonávat podřadnou práci, daleko od všech možností další kariéry. Ale jestli si myslí, že se tomu podřídí, tak se přepočítali. Se suchem v ústech studenými prsty vytáhla mobil, připravená bojovat o svou budoucnost, ale hned si uvědomila, že na tak důležitý hovor je ještě příliš brzy. Odložila telefon a snažila se hluboce a dlouze nadechovat, aby uklidnila rozbouřené city. Na okamžik si pohrávala s myšlenkou, že by mohla začít znovu, najít si něco úplně jiného, co chce v životě dělat, ale to by znamenalo, že se vzdala bez boje, a to nemínila udělat. Jestli si po patnácti letech služby na ministerstvu zahraničí bude hledat jinou kariéru, nebude to proto, že k tomu byla donucena.

Kdysi měla jiné plány. Jako děvče byla Astrid zapálená pro divadlo a snila o tom, že bude herečkou, ale v dospívání tento nápad opustila. Po gymnáziu studovala v Uppsale zahraniční politiku, a končila právě v době pádu Berlínské zdi, který otřásl východní a střední Evropou. Jako dítě se naučila od maďarských sousedů mluvit maďarsky a znalost uplatnila ve své závěrečné práci o etnických konfliktech v maďarsky mluvící části Rumunska. Zázitek, jak stojí uprostřed historických změn a může ovlivňovat jejich děj, byl opojný, stejně silný jako pocit, že stojí na scéně a cítí kontakt s publikem. Po ukončení studia se vrátila na Balkán, několik let pracovala v dobrovolnických organizacích a potom nastartovala diplomatickou dráhu. Někdy si připadala hodně přidušená byrokratiem úřadu, ale víc než dobře to kompenzovalo vědomí, čeho se účastní. Sice jen malý zoubek v soukolí, ale přesto účastník změn ve východní a centrální Evropě.

Ne, pomyslela si znovu. Bez boje svou kariéru nevzdám.

Káva byla hotová. Připravila si chléb, sýr a začala si krájet rajske jablíčko. Najednou se řízla, hodně hluboce, a krev jí kapala na pracovní desku. Opláchla si krvácející prst studenou vodou a ovázala papírovým ubrouskem, hledala náplast, ale žádná nebyla ani v kuchyni, ani v koupelnové skřínce.

Někde ale přece být musí. Strýc Lars, pečlivý a opatrný muž, měl doma vždycky náplasti i léky proti bolesti. Když před čtyřmi měsíci zemřel, zdědila po něm tento venkovský dům po předcích, z něhož se stalo její útočiště a záchrana po UDÁLOSTI. Místo, kde nemusela nic předstírat, ve vsi byla od dětství známá a akceptovaná jako Astrid Sammilsová, jediné vnouče Sammilsů.

Zašla do pokojíku vedle kuchyně, který Lars používal jako svou ložnici a kde měl také televizi a křeslo s obléskanými opěradly. Astrid sledovala zprávy na počítači a málokdy se dívala na televizi, proto do pokoje, v němž strýc trávil většinu svého času, sotva kdy vešla. Jeho duch ještě plnil pokojík, slabý pach zavřené místnosti spolu s vůní drahé vody po holení, kterou mu Astrid dávala k Vánocům. Jako by sem měl každou chvíli vejít, usadit se do křesla a sledovat zprávy. Připadalo jí málem jako svatokrádež hrabat se v jeho věcech jen kvůli kousku náplasti.

Začala v krásně malované rohové skříni, tak nepodobné ostatnímu nábytku ze sedmdesátých let. Otočila mohutným klíčem. Ve spodní polici okamžitě našla celou lékárničku, kterou si nezraněnou rukou vytáhla.

Vzadu v polici, hluboko ve tmě, leželo něco, co předtím zakrývala krabice s léky. Něco měkkého textilního, čepice nebo šála. To strýci nebylo vůbec podobné, pomyslela si zmateně, protože Lars byl vždycky velice pečlivý na to, aby věci ukládal na své místo. Vytáhla to na světlo.

V ruce držela doma pletenou čepici, červenou a modrou, s podivným losem, který čepici zdobil.

Okamžitě ji poznala.

Přesto jí trvalo půl vteřiny, než to přijala, půl vteřiny, kdy stála jako zkamenělá, stejně jako když došlo k UDÁLOSTI,

okamžik, kdy mozek odmítal přijmout to, co oči vidí. Prst jí znovu začal krváčet, jako by se jí srdce rozbušilo silněji, pumpovalo krev rychleji a intenzivněji. Ubrousek byl krví celý polepený.

Hleděla na krvácející prst. Rudá krev a černé tajemství, rudé šaty a černé šaty, kde končí sen a začíná skutečnost?

To, co její milý, ohleduplný strýc ukryl do skříně ve své ložnici, byla čepice třináctiletého Mikaela Granberga, kterou si navlékl jedné neděle na podzim roku 1978, když šel pro dřevo, beze stopy zmizel a nikdy se už neobjevil.

Odnesla čepici do kuchyně, položila ji na stůl a hleděla na ni, jako by to byla škodná, která se vetřela do domu. Co bude dělat? V úzkosti a neklidu se zvedla ze židle a přecházela po kuchyni, kolem komínu, po předsíni, velkém pokoji a strýcově pokojíku. Musí zaujmout nějaké stanovisko k tomu, co našla, rozhodnout se, co udělá. Nebylo možné na to jen zapomenout a jít dál, to prostě nešlo.

Mikael Granberg chodil do stejné školy jako Astrid, v průmyslovém městečku Hammarås, dvacet kilometrů od chalupy jejích předků v Granåkers Hästbergu. Bylo jí deset let, když chlapec zmizel, a dobře si pamatovala, jaké drama to bylo. Napětí, když policisté přišli do školy, když četla o Mikaelovi v novinách, pocit temného děsu, když se svými přáteli šeptem probírala, co se mohlo stát, nebo když večer na událost myslela před spaním v posteli. Pamatovala se na tlumené hlasy dospělých a jejich neklidné postranní pohledy po dětech, i že tu zimu nesměla sama na lyžích lesem, když jela za babičkou a dědečkem. Dobře si vzpomínala na jeho fotografie v novinách v čepici, kterou mu upletla matka, se vzorem, jaký nešlo zapomenout a jaký si sama pamatovala ze školního dvora.

Rozhodně neuvažovala o tom, že by se svým nálezem šla na policii. Jestli byl Mikael zavražděn, jak si myslela většina lidí, byl už zločin promlčený. Naproti tomu by čepice mohla přinést vhodné vysvětlení a nevyhnutelné odsouzení mrt-

vého muže. Jako by to slyšela – starý mládenec, známý jako hodný, ale trochu podivínský, který nebydlel příliš daleko od rodiny Granbergových a často pobýval v lese. Její strýc Lars by byl nepochybně označen za vraha, aniž by se mohl obhájit, a to rozhodně nemínila dopustit.

Ale co jestli to skutečně byl on, kdo Mikaela odvedl a zavraždil? Nechtěla tomu věřit, nemohla něčemu takovému uvěřit, ale musela připustit, že i taková možnost existovala. Také si dříve nemyslela, že by ji Gabriel mohl podvést. Možná, že je faleš všude, dokonce i v takovém místě, jako je Granåkers Hästberg. Sedla si ke kuchyňskému stolu rodu Sammilsů, kde sedal Lars Matsson, a udělala si dva sloupce do svého poznámkového bloku. Jeden s argumenty případného žalobce a druhý pro obhájce.

První sloupec šlo vyplnit hodně rychle. Strýci Larsovi bylo třicet devět let, když Mikael zmizel. Byl to starý mládenec středního věku, který po celý dosavadní život bydlel u svých rodičů a pokud Astrid věděla, nikdy neměl žádnou ženu. V nepřátelských očích to byl klasický obraz muže s temnými a potlačovanými pudy, které jednoho dne explodovaly v násilí. Lars byl nesmělý a uzavřený, příliš úzkostlivý na to, aby se vzepřel tomu, co se od něho očekávalo, ale přátelský a ochotný. Děti, především malé děti, ho milovaly. Pamatovala si, jak si ležila kamínek, zatímco její strýc brousil sekery a nože, a jak milé bylo s ním jít do lesa. Zamrazilo ji v zádech, když ji napadlo, jak jinak to mohlo vypadat: Muž a malé děvče v lese, ona se ho důvěřivě drží za ruku, ve druhé ruce má však muž nabroušenou sekyru.

Jak by mohl strýc Lars získat Mikaelovu čepici, kdyby se s ním v ten poslední den nesetkal? A pokud ji někde pouze našel, proč o tom nikomu neřekl?

V odstavci pro obhajobu přitlačila na pero tak, až papír málem protrhla, a napsala jediný řádek: *So what?* Žádný důkaz neexistuje.

Ale pro vlastní klid musí dokázat, že její strýc byl nevinný. Věděla, že si vedl něco jako deník, malé poznámky do obyčej-

ných kapesních kalendářů, které jistě nikdy nevyhodil. Možná by mohla najít ten z roku 1978, s poznámkou, že ten den, kdy Mikael zmizel, byl se svým otcem v lese nebo na návštěvě v Astridině rodině v Hammaråsu. Ale kde by ty kalendáře mohl mít? Ve skříni, kde našla čepici, rozhodně nebyly, tím si byla jistá. Plná neklidu zašla do velkého pokoje a pohlédla na starý sekretář, o němž věděla, že ho Lars používal pro úřední věci, a vytahovala malé i velké zásuvky.

Kalendáře nenašla, jen obálky, známky a bezpečnostní skříňku na účetní doklady, což jí připomnělo, že strýc Lars byl v posledních letech života překvapivě moderní. Skvěle mu vyhovoval internet – mohl se setkávat se světem a kojit svou zvědavost, aniž by musel opustit jistotu domova. Poprvé se zamyslela, kam se vlastně jeho počítač poděl. Měl laptop, jen asi dva roky starý, a platil si bezdrátový širokopásmový přístup, který Astrid zrušila, protože měla vlastní. Jeho počítač ale nikde v domě nezahlédla.

To je podivné, říkala si a rozhlížela se pokojem. Vedle sekretáře stál proutěný koš na papír a z něho vyčnívala jediná bílá osamělá obálka. Lars nikdy nic nenechával ležet dlouho, aniž by to uklidil, takže to muselo být něco, co mu přišlo těsně před smrtí.

Astrid vytáhla tlustou obálku v barvě slonové kosti. Neměla žádnou zpáteční adresu. Adresa příjemce „Pan Lars Sammils“ byla napsaná ručně, pevnými tiskacími písmeny. Orazítkovaná na poště ve Falunu, jen asi dva dny před Larsovou smrtí.

Na zadní stranu obálky bylo tužkou poznamenáno několik slov. Astrid okamžitě poznala Larsův rukopis. I napsaná slova jí byla dobře známá – „Bukurešť“ a „Kišiněv“, jména dvou měst, v nichž pracovala. Za slovem „Kišiněv“ si napsal otazník a pod něj dvě slova: Zeptat se Astrid.

Na co se jí chtěl Lars zeptat? To se už nikdy nedoví. Ale teď ji nezajímalo nejvíc to, na co myslel ve svých posledních dnech, ale co se stalo v roce 1978.

V prstu jí škubalo a uvědomila si, že dosud nesnědla snídani, kterou si připravovala. Možná bude uvažovat jasněji, až do sebe něco dostane a na chvíli zaměstná myšlenky něčím jiným. Rozhodla se zajít si pro noviny.

Slunce ji hrálo do tváře, když v obnošených dřevácích vstoupila na dvorek, aby došla ke schránce přes malý zatravněný svah, na němž se dosud třpytily kapky vody po nočním dešti. Vzala ze schránky noviny spolu s dopisem, který večera musela přehlédnout. Vracela se k domu, ale najednou se znovu vynořil ten pocit – padl na ni jako síť, z níž nemohla, bezmocná a vyděšená. Cítila se vystavená na odív a sledovaná, exponovaná a hlídána stejně jako v Bukurešti, a z počátku dokonce i tady na venkově, než se aspoň trochu uklidnila.

Ovšemže si to jen namlouvala. V Bukurešti by člověk takový pocit mohl brát vážně, ale ne tady, na vesnici v jihozápadní Dalarně, daleko ode všeho nebezpečí, mezi hlubokými lesy, jezery a zavřenými hutěmi, na rozhraní mezi horami a turistickými oblastmi, na sever od Ludviky a na jih od Borlänge. Granåkers Hästberg ležel v dopoledním klidu pod podzimním sluncem, s řídkými skupinkami tmavorudých a eternitově šedých domků kolem kamenité cesty, která se na jedné straně jezera odklonila od širší silnice, v oblouku šplhala do kopečka, protáhla se osadou, než se znovu sklonila dolů. Z jedné z chalup u jezera byly slyšet ostré dětské hlasy, rozléhaly se nad vodou, a ze sousední chalupy zazněl kovový zvuk. Hildur jako obvykle pověsila plechový kbelík na zábradlí poté, co dala vařit brambory k obědu.

Nikdo tě nepozoruje, okřikla se Astrid, přece dobře víš, že to jsou jen plody fantazie.

Nebylo zapotřebí žádné geniality, aby si člověk spočítal, proč se právě teď vrátily její myšlenky na pronásledování. Ozvalo se personální oddělení a našla čepici Mikaela Granberga. V Bukurešti její podvědomí signalizovalo, že bude zrazená. Jen si neuměla správně své tušení vyložit, dokonce byla tak hloupá, že s dalšími na ambasádě mluvila o tom, že se cítí sledovaná, pozorovaná, že má v patách špióny. Na dru-

hé straně ji ovšem právě tyto hovory zachránily, když došlo k UDÁLOSTI. Doložily, že už delší čas byla ve špatném psychickém stavu, pokud ne přímo nevypočitatelná, a tedy i nezodpovědná za to, co udělala.

Bláznivou ženu nejde jen tak vykopnout. Místo toho ji poslali na zdravotní dovolenou a nasadili jí silné léky.

Dopis byl od Gabrielova advokáta, idiota s ulízanými vlasy a v módním obleku od Hugo Bosse, kterého viděla jen jednou a měla hroznou chuť ho zničit zdrcující replikou. Obsahoval formulář „Společná žádost o rozvod manželství“, pečlivě vyplněný a zřetelně podepsaný Gabrielem. Povšimla si, že použil plnicí pero, které dostal od ní. Nebo dostal od Agnety nové? Křížkem bylo označeno, že poplatek 450 korun byl už uhrazen a obálka obsahovala i oznámkovanou zpáteční obálku na odeslání formuláře. Gabriel je skutečně důkladný.

V rukou napsaném připojeném sdělení, ne od Gabriela, ale od jeho advokáta, byla prosba, aby žádost podepsala a obratem poslala zpět, spolu s informací, že majetek bude dělen ode dne, kdy žádost dojde k soudu. Astrid se pomalu podepsala. Její normálně nečitelný podpis vypadal ještě nečitelněji než obvykle, stlačený, jako by byl sevřený ve svěráku, a s písmeny vztekle vztyčenými jako oštěpy. Složila tiskopis, vsunula do obálky a zalepila ji. Pak pero zlomila a odhodila kusy na podlahu kuchyně.

Ulehčením bylo, že si při dělení majetku Gabriel nemůže dělat žádný nárok na chalupu. Když strýc Lars zemřel, Astrid překvapilo, že závěť sepsal podle všech pravidel, tím spíš, že v každém případě byla jeho jedinou dědičkou ona a nikdy by ji nenapadlo, že její venkovský strýc bude myslet na takové věci. Ale díky jemu byl teď dvůr Sammilsových jejím výhradním majetkem, bez ohledu na dělení při rozvodu.

Hildur, sousedka, která byla jednou ze svědkyní pravosti závěti, se rozesmála Astridinu překvapení.

„Lars nebyl vůbec hloupý, i když trochu divný,“ řekla, „a nikdy neměl v oblibě toho chlapa, co sis našla.“

Pila v této chvíli už nahořklou kávu a kousala do chleba, který jí vůbec nechutnal, jako by její chuťové buňky umrtvil ranní citový nápor. Ale rozhodujícím pocitem, teď po dopisu od advokáta, byla zloba, a ta se skvěle hodila k tomu, co zamýšlela dál dělat. Musí zachránit svou kariéru, což vyžadovalo ledový chlad a bezohlednost. Vzala mobil a navolila číslo, k němuž nemělo přístup mnoho lidí a které patřilo k telefonu, který nikdy nikdo nezvedal. Po prvním signálu byl hovor přerušen. Čekala. Ozve se hned, až to bude možné, to věděla. Po dvaceti minutách zazněl její mobil.

„Astrid,“ ozval se vyčkávavě sekretář kabinetu Elias Markström, „to je skvělé tě zase uslyšet. Doufám, že se cítíš líp?“

Viděla ho před sebou, jakmile dobře známý hlas zaslechla. Stříbřitě prošedivělé vlasy, vřelé modré oči, zjev elegantního gentlemana z minulé doby. Zdání klame. Elias Markström byl jako kobra, ledový vyjednávač a kariérista, který šel, jak praví metafora, přes mrtvoly – během své cesty z venkova ve vnitrozemí Västerbottenu až k vrcholům švédského ministerstva zahraničí. Ale vůči těm, které měl rád, dokázal být dobrým přítelem, a Astrid patřila k jeho oblíbencům poté, co spolu pracovali v Bruselu.

„Bylo mi dobře,“ řekla, „dokud jsem nedostala mail z personálního oddělení, že chtějí diskutovat o mé budoucnosti. Mám silný pocit, že jde o to, do kterého šatníku mě strčit. Jde o něco, o čem víš?“

Nastalo ticho, hlubokomyslné ticho.

„Astrid,“ ozval se po chvíli Elias, „máš tu pořád ještě přátele, ale jistě chápeš, že jsi jim to neulehčila..., asi bych měl říct nám. Osobní oddělení se stará, jak víš, o personální otázky a je docela normální, že tvoje záležitost leží u nich.“

„Myslela jsem si, že o mé budoucnosti by se mělo diskutovat přímo s Agnetou,“ řekla.

Znovu nastalo ticho, tentokrát ještě delší.

„Jistě chápeš,“ řekl ohleduplně, „že pouhá představa, že by

tě ministryně zahraničí přijala k osobnímu pohovoru o tvé budoucí kariéře, by za současných okolností většině lidí připadala jako špatný vtip.“

„Ale já se s Agnetou znám už dlouho,“ řekla Astrid pomalu a zřetelně, „a když si vzpomene, jak a kde jsme se poprvé v devadesátých letech setkaly, jsem si jistá, že by ji mrzelo, kdyby mi neposkytla možnost navzdory nepříjemnosti, k níž později došlo.“

Tentokrát nebylo ticho stejně dlouhé. Eliasi Markströmovi nebylo nikdy zatěžko číst mezi řádky.

„Slyším, co říkáš, drahá Astrid, a přednesu to Agnetě spolu s tvou žádostí o osobní rozhovor. Zavolám ti, jakmile budu mít její rozhodnutí.“

Udělal novou přestávku.

„Ale jestli víš něco, kvůli čemu by tě musela zabít, tak se raději kolem sebe pořádně rozhlížej, dokonce i v Dalarně.“

Přirozeně, že žertoval. Ale Astrid si nebyla tak úplně jistá, že je to celé jen žert.

Po hovoru s Eliasem měla lepší náladu, kterou aktivita vždycky podpoří. Přesto ale byla příliš neklidná na to, aby se posadila a pracovala na zprávě o stavu demokracie v centrálně položené asijské zemi s významnými energetickými zdroji, což byl její oficiální pracovní úkol po dobu částečné pracovní neschopnosti.

Místo toho se rozhodla, že zajede do Hammaråsu, pošle dopis Gabrielovu advokátu a pokusí se něco udělat pro svůj problém. Nemohla by si přečíst policejní spis nebo možná mluvit s některým penzionovaným policistou, který se případem zabýval? Její bratranec Martin byl kriminalistou v Hammaråsu, takže by mohla začít u něho, nebo hledat v archivu místního tisku. Co se stalo s Mikaelovou rodinou? Domnívala se, že se jeho rodiče po několika letech od jeho zmizení rozvedli, Kerstin ztratila půdu pod nohama a začala hodně pít. Asi před dvěma lety otiskly místní noviny velký článek o případu, „Třicet let od zmizení Mikaela,“ a „*Nikdy*

nevyřešená záhada“, a její sestřenice Maria jí tehdy poslala mailem článek s poznámkou – „jistě si pamatuješ na mysterium našeho dětství“. Tehdy se dověděla, že Kerstin Granbergová zemřela. Ale co se stalo s Camillou, Mikaelovou mladší sestrou? To brzy zjistí. Kdyby to, co stálo ve hře, nebylo příliš vážné, cítila by Astrid, že obživla úkolem, který si předsevzala. Bavilo ji vyšetřovat, hledat informace, vytušit, co ví protistrana a čeho chce dosáhnout, aniž by ukázala vlastní karty.

Šla nahoru do svého pokoje a znovu ji napadlo, jak v domě všechno zůstalo nezměněné, a jak jí to pomáhalo, když sem přijela po UDÁLOSTI a měla pocit, že se vrací do bezpečného dětství. Na to, že vedl život starého mládence a narodil se ve třicátých letech, si Lars Matsson Sammils udržoval domov překvapivě čistý a hezký. Bydlel tu po smrti rodičů od osmdesátých let sám, ale nezměnil tu ani jedinou věc. Záclony, koberce, nábytek, povlečení – na všechno si Astrid vzpomínala z návštěv prarodičů v dětství. Ani ona raději nic nezměnila během téměř dvou měsíců, co tu bydlela. Třeba jednoho dne pocítí potřebu zděděný dům změnit ve vysněný domov, jaký se ukazuje v časopisech o bydlení na venkově, ale zatím o tom silně pochybovala. Dosud se spokojila s tím, že si ustlala a všela oblečení v jedné ze dvou prázdných ložnic v patře.

Na cestu do Hammaråsu se před zrcadlem ve své ložnici v patře pečlivě nalíčila a staré džínsy a pytlovitě triko změnila za šaty, na nichž bylo jasně vidět, že jsou koupeny ve velkém městě. Pamatovala se na svou první návštěvu ve zdravotním středisku poté, co se sem přistěhovala po UDÁLOSTI. Na své setkání s obvodním lékařem, který sotva stáhl pohled z monitoru počítače, poté co na ni rychle a s nezájmem pohlédl, když vešla do dveří. Dodatečně pochopila, jak ji viděl: depresivní ženu středního věku se špatným držetím těla a příjmením, které naznačovalo, že odtud pochází. Vysokou a silnou, nevhodně oblečenou osobu, která si nezaslouží více jeho času, než vyžaduje napsání receptu na počítači. Nazýval ji „Annbritt“ a byl tak přesvědčen o tom, že je jistě silný ku-

řák, že věnoval několik minut času jejímu přesvědčování, aby vyzkoušela nový zázračný prostředek proti kouření, který se bude brzy prodávat. Bylo to pro ni důraznou lekcí, jak snadno žena kolem čtyřicítky splyne s okolím, stane se jen šedým flíčkem, který nikdo nevnímá, prostorem pro předsudky.

Tentokrát se něco takového stát nesmí. Zašla do obývacího pokoje a prohlížela se ve vysokém zrcadle. Když chce, umí se zviditelnit. Když naposled viděla Gabriela, vešla do advokátovy kanceláře jako královna, úspěšná karierní diplomatka každým coulem, oblečená v neskutečně drahých šatech exkluzivního belgického designu, které se jí podařilo zaplatit Gabrielovou kreditkou. Bylo to úžasné představení. Advokátovi to imponovalo a Gabriel byl překvapen. Ovšem něco takového vyžaduje zdroje a chování, které se moc nehodí do Granåkers Hästbergu. Použila parfém Burberry, stáhla si pásek kolem pasu a přes rameno hodila kabelku od Tassone. Cestou ven zahlédla dopis se žádostí o rozvod, který ležel na kuchyňské skřínce, a vsunula si ho do kapsy. Musí si na něj vzpomenout v Hammaråsu a odeslat ho. Necítila nic zvláštního. Nebo si to aspoň namlouvala.

Po několika kilometrech úzké cesty, která se později napojovala na okresku do Hammaråsu, dojela k ještě užší odbočce s ukazatelem „Ramsnoret 4 km“. Náhlý impulz, který sama nechápala, ji přiměl zpomalit a nakonec zastavit. Na konci této odbočky bydleli Granbergovi, a ona pocítila naléhavé přání vidět, jak jejich dům vyhlíží dnes, jako by jí to mohlo pomoci pocítit chuť minulosti. Bydlel tam dnes někdo, nebo se místu po té tragédii lidé vyhýbali? Zahnula tam.

Úzká štěrková cesta se vinula kolem pruhů černého jehličnatého lesa, střídaného s níže položenými pastvinami, z nichž v podzimním slunci stoupala pára. Dům ležel na malém kopečku a byl vidět už z dálky, stavení pokryté šedým eternitem mezi listím zbarveným podzimem na pozadí tmavého lesa. Několik vteřin zaváhala, než zahnula do krátkého svahu, který vedl k bývalému domovu Mikaela Granberga.

Kamenitá cesta k domu byla zarostlá maliním, které svádělo nerovný boj s obrovskými kopřivami, prorůstajícími skoro celým pozemkem. Mezi kopřivami byla vidět rezavá ruční sekačka na trávu a před malou garáží stál stejně rezavý vůz. Na střeše chyběla řada tašek, nebo byly rozbité, a dolů visely kusy okapu. Řada suchých kyttek v květináčích stála v okně vedle dveří do domku mezi špinavými světle modrými nylonovými záclonami, které tam zřejmě visely už od roku 1978.

Astrid vystoupila z vozu a rozhlédla se kolem sebe po dvorku. Její stříbrně šedé Audi A4 Quattro tam vypadalo jako pozdrav z jiného světa. Z místa nevydechoval mír, který se někdy rozkládá nad opuštěnými, pomalu chátrajícími domy. Místo toho se jí připomněly prázdné domy, které viděla na Balkáně, obydlí, která rychle a v panice opouštěli jejich obyvatelé, prchající před postupující armádou nebo partyzány. Vlasy vzadu na krku se jí zvedly a ona nastražila uši, jako by čekala, že uslyší klapnutí odjišťovaných zbraní někde v hospodářských staveních.

Najednou měla znovu ten palčivý pocit, že ji někdo pozoruje, že je sledovaná. A teď pro něco takového neměla žádné přijatelné vysvětlení. Dopis od Gabrielova advokáta ležel v kapse, ale ten ji nepálil – málem na něj zapomněla.

Pomalu se otočila dokola a na vteřinu zahlédla náznak nějakého pohybu za nylonovou záclonou.

Tentokrát si to nenamlouvala. Někdo ji pozoroval z domu, kde byl kdysi domov Mikaela Granberga, někdo, kdo nechtěl být spatřen

2. KAPITOLA

BUKUREŠŤ, ČTVRTEK 9. ZÁŘÍ 2010

GABRIELE DUMITROVÉ PÍPL MOBIL. Vytáhla ho, přečetla si mail a nemohla potlačit povzdech zklamání.

„Ale ne,“ řekla, „paní Ilieová končí.“

Její tři kolegyně na ni pohlédly od svých počítačů.

„To je ta s mateřským znaménkem, ne?“ řekla Ana Costacheová. „Škoda. Zdálo se, že sis s ní dobře rozuměla. Proč už nechce pokračovat? Setkala se se sestrou Constantinou?“

Gabriela znovu přečetla sdělení. „Milá paní Dumitrová, rozhodla jsem se emigrovat, a proto musím ukončit účast na studii. Děkuji vám za vaše přátelství a promiňte mi. Doufám, že mě pochopíte.“

Gabriela si znovu povzdechla, ale moc překvapená nebyla. Ekonomická krize posledních let přiměla mnoho jejích krajanů opustit Rumunsko kvůli práci. Ještě se dobře pamatovala na dlouhé a stále obtížnější diskuze se svým mužem Romanem, než se v minulém roce rozhodl stejně jako mnoho dalších rumunských lékařů hledat štěstí ve Francii, a to i přesto, že Gabriela nebyla připravená na to, aby odešla s ním. Ted' Roman pracoval v Montpellieru, dobře vydělával a pronajal si byt, o jakém by v Bukurešti mohli jen snít. Večer, když jejich syn Alexandru usnul, sedávala Gabriela u počítače, pro-

hlížela obrázky, které Roman poslal, a myslela na to, jak by ona sama byt zařídila, kdyby byli zase spolu. Rozhodně mnohem osobitěji, než se podařilo jemu, s květinami ve všech místnostech, s fotografiemi jejich syna Alexandra a zarámovanými reprodukcemi obrazů, které měli oba rádi. Roman ji ujišťoval, že i ona by snadno našla v Montpellieru práci. Jediné, co jí bránilo, aby se synem odjela, bylo to, že nechtěla nechat svou matku samotnou v Bukurešti. Maria Savová už byla dávno vdova a srdce neměla v nejlepším stavu, i když i ona dceru nabádala, aby využila možnost odejít za svým mužem do Francie. Gabriela ale viděla v jejích očích neklid, a proto se rozhodla zůstat.

Ale Ramona Ilieová se tedy rozhodla ze země odjet. Ano, říkala si Gabriela, tu tady nic nedrží. S mužem se dávno rozešla a dospělá dcera pracovala v Itálii. V Bukurešti ji nikdo nepotřeboval. Ale jak velkou měla šanci získat v cizině práci? To, co bylo snadné pro mladého vzdělaného lékaře, bude jistě o hodně těžší pro dvaapadesátiletou švadlenu. Gabriela si ji v mysli vybavila: Prošedivělé krátké vlasy, dost zpustošený obličej s mateřským znaménkem, které jí sedělo přesně na tom místě, kam si dříve elegantní dámy nasazovaly mušku, ale které bylo příliš velké na to, aby mohlo být pokládáno za znaménko krásy. Celý život byla divadelní švadlenou a prokouřeným chraptivým hlasem vyprávěla fantastické klepy o hercích známých po několik desetiletí zpět. Jenomže na jaře přišla o práci a pak se snažila uživit jako domácí švadlena. Nejspíš to moc dobré nebylo, ale přesto si Gabriela nepamatovala, že by mluvila o emigraci.

Gabriela si v počítači našla elektronický žurnál Ramony Ilieové, jak ho pro sebe stále nazývala, i když věděla, že by měla říkat CRF, „*case report form*“. Pamatovala si to přesně. Ramona byla na klinice před deseti dny, všechno bylo přibližně stejné jako obvykle, od hodnot krve po obsah kyslíčnicku uhelnatého při výdechu. Když ale procházela seznamem strukturovaných otázek, viděla, že Ramona Ilieová zakřížkovala na stupnici bod hodnotící její náladu jako depresivní.

To nikdy dříve neudělala. Možná to bylo známkou toho, že má větší starosti kvůli své životní situaci, než dávala najevo. Možná to tak bylo.

„Tak co,“ ozvala se Ana, „šlo o sestru Constatinu?“

Gabriela zavrtěla hlavou.

„Ne. Rozhodla se jen udělat to, co polovina ostatních lidí, a odstěhovala se do zahraničí.“

Vzala telefon a natukala číslo Ramony Ilieové. Přirozeně s ní musí mluvit, pokusit se, aby své rozhodnutí změnila. Lidé přece neemigrují ze dne na den, a ten krátký čas, který zbývá do ukončení studie, by třeba ještě nějak zvládla. Sledovat by ji mohli i potom, po odchodu z Rumunska.

Nikdo ale její telefon nezvedl. Možná se styděla, že výzkum přerušila, a nechce odpovédět. Možná čeká, že ji bude Gabriela hubovat, což jí přirozeně nepřišlo ani na mysl.

I když přerušení skutečně není dobré, a tím spíš, že to není první případ. Doufala, že sama neudělala něco špatně, něco, co by si měla vyčítat. Byly to jen čtyři měsíce, co získala vy-touženou práci u GMC, Göttingen Medical Consulting, díky doporučení Any Costacheové, s níž se znala z doby, kdy studovala medicínu. Ještě pořád sotva věřila, jaké měla štěstí. Jako lékařka na plicním oddělení velké nemocnice v Bukurešti – pátém sektoru – byla strašně špatně placená a ustavičně frustrovaná nedostatkem času a možností poskytnout pacientům takovou péči, jakou by si zasloužili. Nemocnice byla stará a sešlá, s nemoderním vybavením a chronickým nedostatkem lékařů. Gabriela nikdy nepodlehla pokušení přijmout nějaké peníze bokem od zoufalých pacientů, ale věděla, že mnozí její kolegové to dělali. Nevyčítala jim to, protože věděla, v jakém jsou všichni presu. Sama navíc tři večery týdně pracovala v soukromé ordinaci, aby finančně vyšla. V těchto dnech bývala nakonec tak unavená, že když si přijela ke své matce pro Alexandra, stěží dokázala sníst jídlo, které jí matka připravila. Někdy už Alexandru spal, když přijela, a nechala ho tedy raději přes noc u matky, než aby ho budila a vezla podzemkou domů.

Ale už čtyři měsíce měla dobře placenou práci, kde mohla svým pacientům věnovat tolik času, jak si vždycky přála. Kdekoli dříve pracovala, její šéf i kolegové komentovali, jak rychle naváže vztah s pacienty – někdy jako ocenění, ale častěji jako kritiku – a Ana jí řekla, že právě tato vlastnost mluvila v její prospěch, když si hledala práci v Göttingen Medical Consulting. Každý den, když vešla do dveří budovy, ji naplnila velká radost. GMC disponoval dvěma patry v budově nemocnice Reginy-Marie ze třicátých let. Jejich část byla světlá, čistě vymalovaná, s pohodlnými židlemi v místnostech pro pacienty, se špičkovým lékařským vybavením a usmívajícími se tvářemi jak pacientů, tak personálu.

Ted' ale měla skutečně starost, až tak velkou, že po obědě sebrala odvalu a zastavila Lucianu Nastaseovou, když se s ní v chodbě potkala. Luciana Nastaseová před pěti lety vybudovala rumunskou větev GMC a Gabriela na ni hleděla s velkou úctou – byla docentkou a vědeckou pracovnící s velice dobrou pověstí, ale současně i lékařkou, která neztratila empatii k pacientům. Jako šéfka řídila ústav pevnou rukou, ale vždycky byla otevřená vůči připomínkám spolupracovníků.

Ted' se na Gabrielu usmála a pohlédla na hodinky značky Cartier, které měla na svém útlém zápěstí.

„Mám deset minut navíc,“ řekla ted'. „Můžeme se posadit v místnosti pro personál, abyste mi mohla říct, o čem přemítáte.“

Místnost pro zaměstnance byla krémově bílá a byla v ní umístěna sedací souprava s pohodlnými pohovkami a křesly. Jídelní stůl vypadal exkluzivně a připomínal skandinávský nábytek, i židle v každém případě nesly severský design. Luciana Nastaseová podala dva šálky kávy z automatu na preso.

„Takže,“ řekla a usadila se na židli, „poslouchám vás.“

Pod zářivě bílým lékařským pláštěm, tak naškrobeným, až šustil, když si sedala, měla zlatožlutou hedvábnou halenku a tvídovou sukni v podzimních barvách.

Gabriela se rozhodla jít přímo k věci.

„Jedna z mých pacientek se dnes odhlásila z programu,

a bohužel není první. Začínám si dělat starost, aby jejich úbytek nebyl příliš velký, a jestli za tím není nějaký důvod, s nímž bychom se měli vypořádat. Ale je to jen můj pocit, zatím nemám přesná čísla.“

Pečlivě upravené prsty Luciany Nastaseové bubnovaly do stolu.

„S nějakým úbytkem přirozeně vždycky počítáme, ale máte pravdu, že bychom si měli dát pozor, aby nebyl příliš velký, a přijmout patřičná opatření, pokud zjistíme jeho důvod. Na příklad, když zjistíme, že pacienta odrazuje nějaká určitá sestra, jde to snadno vyřešit.“

„Mám zjistit přesné údaje o těch, co testy ukončí?“ navrhla Gabriela.

Luciana Nastaseová zavrtěla hlavou. Měla popelavě plavé vlasy, bezpochyby zesvětlené, ale tak dobře, že vypadaly přirozeně, sčesané do uzlu v týle.

„To není třeba,“ řekla. „Požádám Stefana Hallgrimssona, aby to udělal, získá údaje z počítače během několika vteřin. Je ale dobře, že se angažujete, doktorko Dumitrová, to oceňuji.“

Zvedla se. Audience skončila.

Během odpoledne se Gabriela ještě několikrát pokusila Ramoně Ilieové zavolat, ale telefon stále nebrala. Našla si její adresu a viděla, že bydlí nedaleko stanice podzemní dráhy Constantina Brancoveanu, kudy každý den po práci sama jezdila vyzvednout Alexandra u své matky. Neměla by se cestou u Ramony zastavit, nebo už to bylo příliš nad rámec jejích pracovních povinností?

Když pracovní den skončil, stále ještě nebyla rozhodnutá, ale před odchodem z práce, než zavřela počítač, si napsala její adresu do mobilu. Cestou ven z budovy zahlédla svůj zrcadlový odraz ve skleněných dveřích recepce: mladou ženu s tmavými vlasy v tlustém copu na zádech, s kulatými brýlemi a ustaranou vráskou mezi obočím, která se jí tam už zřejmě usadila natrvalo. Roman ji kvůli tomu zlobíval, nabádal ji, aby trochu vypnula a nebrala všechno tak vážně. Napad-

lo ji, jestli si najde večer chvíli času, aby si mohli popovídat na Skype. V poslední době míval často večer práci, takže to nešlo.

Sešla do podzemní dráhy u Piata Romana, vmísila se do proudu lidí, který ji nesl ke kolejím, a jako vždýcky, když čekala na vlak, ji napadlo, jak úzký peron je právě na této stanici.

Když vystoupila z podzemky, byla rozhodnutá. Zastavit se u pacientky, která ukončila jejich program, nebude žádná velká zacházka a bude se cítit líp, že zkusila každou možnost, jak s ní navázat kontakt.

Ramona Ilieová bydlela v jedné z úzkých ulic západně od Oltenitei, kde v šedesátých letech podlehl bezhlavému bourání několik bloků nízkých domků s dvorky za dřevěnými ploty. Gabriela oblast znala, protože ležela vedle parku, kam s matkou a Alexandrem chodívali v krásných víkendových dnech na procházky. Našla správnou adresu a zastavila se před úzkou brankou v laťkovém plotu, z něhož se loupala zelená barva. Nebyl tam žádný zvonek ani klepátko. Raději se ještě naposled pokusila Ramoně zavolat, znovu bezvýsledně, a tak vzala za kliku. Branka nebyla zamčená a Gabriela ji opatrně otevřela. Pomalu a neochotně zavrzal nenamazaný závěs a ona vstoupila na zelený, ale neudržovaný vnitřní dvorek, kde dva ovocné stromy stínily bílý patrový dům. Vzadu byly otevřené dveře, z nichž vycházel nějaký muž. Nesl sešlé červené sametové křeslo a podezřívavě se zahleděl na Gabrielu.

„Hledám paní Ilieovou, nevíte, jestli je doma?“ zeptala se.

Muž se zastavil, ale křeslo neodložil, zdálo se, že ho nijak netíží.

„Co jí chcete?“ zeptal se odmítavým tónem, který však nebyl vyloženě nezdvořilý.

Gabriela se pokusila obrnit a zahalit se do aury lékařské autority, když tu přece byla v zájmu svého povolání.

„Jsem doktorka Dumitrová,“ řekla tak úředně, jak dokázala. „Jsem lékařka paní Ilieové a dělám si o ni starost, protože nepřišla na domluvené vyšetření a nebere telefon.“

Muž vypadal pobaveně.

„Snad vám nedluží peníze? To může být jediný důvod, proč by dnes lékař zašel za pacientem.“

Svaly mohutných paží se napínaly pod tíhou křesla, ale pořád ho držel tak, jako by nevážilo více než obyčejná dřevěná židle.

Z otevřených dveří vyšla žena.

„Co je, Vasile, s někým tu mluvíš?“ zeptala se.

Vasil hlavou kývl ke Gabriele.

„Říká, že je Ramoninou lékařkou a přišla si pro peníze, které jí Ramona zapomněla zaplatit.“

Žena, malá a hubená, protiklad velkého a silného muže, otočila tmavé pichlavé oči ke Gabriele.

„Ramona se odstěhovala,“ řekla, „a vyklízíme její byt. Moc si toho s sebou nevzala a řekla, abychom si vzali, co chceme. Bydlíme nad ní, o patro výš v domě.“

Gabriela cítila sucho v ústech, takové sucho, až se jí jazyk lepil na patro. Něco v postoji obou lidí, vyčkávavém držení těla a nepřátelských pohledech jí bylo nevysvětlitelně nepříjemné. Jsem směšná, napomínala se, není přece důvod, abych se cítila jakkoli ohrožená, v plném denním světle na obyčejné ulici v Bukurešti, co by kamenem dohodil od podzemní dráhy.

„Kdy se odstěhovala a kam?“ zeptala se.

„Odcestovala ráno, řekla, že jede do Itálie. Její dcera jí zřejmě poslala jízdenku a našla pro ni nějakou práci. Nebude pracovat jako švadlena, ale v současné době člověk nemůže být moc náročný.“

Asi se s tím budu muset spokojit, pomyslela si mrzutě Gabriela. V každém případě tito lidé Ramonu Ilieovou znali a neměla důvod jim nevěřit.

Poděkovala za informaci a otočila se k odchodu.

V úzkém vchodu do ulice se ale ještě zastavila a ohlédla se přes rameno. Do domu byly otevřené i druhé dveře, které zjevně vedly do patra. Vasilovy hrubé boty právě mizely na příkrém schodišti.

Gabriela několik vteřin zaváhala. Pak tiše přeběhla přes dvorek a vešla do dveří přízemního bytu. Byl malý a tmavý a páchl vařeným zelím. Rychle prohlédla dva pokoje a tmavou kuchyň. Místnost do dvora byla největší a nejsvětlejší, skoro prázdná, jen v rohu dosud stála krejčovská panna a na zdech viselo pár obrázků. V menším pokoji stála postel, bez povlaků, ale s matrací. Na jejím modře pruhovaném povlaku byla velká nepravidelná skvrna jako groteskní figura Rorschachova testu. Sáhla na ni prstem. Byla suchá a tuhá. Sedla si na bobek vedle postele a přičichla k ní. Poznala pach, který jí jako lékaře byl dobře známý.

Matrace zmizelé Ramony Ilieové byla nasáklá teď již zaslou krví.

3. KAPITOLA

GRANÅKERS HÄSTBERG, PÁTEK 3. ZÁŘÍ 2010

ASTRID O DVA KROKY ustoupila a hleděla na dům. Nylonové záclony se už nepohnuly a místnost za nimi byla příliš tmavá, aby v ní mohla něco zahlédnout ze sluncem ozářeného dvora. Ale když zvedla oči ke střeše, viděla pohyb teplého vzduchu a tenký pramínek kouře nad komínem. Někdo topil v domě, v němž bydlel Mikael Granberg. Někdo se tam zdržoval.

Popošla k popraskaným betonovým schodům, poháněná nepotlačitelnou zvědavostí, která ji už od dětství nutila hledat rychlou odpověď na to, o čem přemítala. Stoupla právě na první schod, když se dveře domu rozrazily a ženský hlas na ni vztekle zasyčel nezaměnitelným místním dialektem:

„Tak pojd'te dovnitř, jestli něco chcete. Nemusíte slídit ze dvora. Jste ze sociálky?“

Astrid vešla do těsné předsíně, příliš tmavé, aby něco viděla, a šla za neznámou ženou do dveří, které vedly do místnosti s nylonovými záclonami a suchými kytkami. Vešla do kuchyně, která byla nejspíš zařízená v padesátých letech a od té doby se v ní nic nezměnilo. Modrá barva kuchyňských skříněk se loupala a nemoderní elektrický sporák, který stál vedle kamen na dřevo pod starodávným obloukem, by potřeboval pořádnou renovaci, pokud vůbec fun-

goval. Lednička pocházela ze stejné doby, zaoblený model na nožičkách.

Jediným nábytkem byl stůl a dvě dřevěné židle, všechno v hodně špatném stavu. Na jedné z židlí seděla nějaká žena a bezútešně hleděla na papíry, které stůl pokrývaly. Zřejmě to byly účty. Na kuchyni spočívala atmosféra zmaru a strašné chudoby, s níž se Astrid mnohokrát setkávala na Balkáně, ale nikdy ji nenapadlo, že by na totéž mohla narazit i ve Švédsku roku 2010.

Žena, která jí otevřela, popošla ke kamnům a šťouchala do ohniště pohrabáčem. „Zatraceně, ta pitomá kamna už zase nehoří,“ zahořekovala. „Co má člověk udělat, aby ten pitomý krám fungoval?“

„Otevřela jste větrací dvířka?“ zeptala se Astrid. To jistě promluvila její balkánská zkušenost, která ji přiměla radit, napadlo ji. Během let v dobrovolnických organizacích se naučila přiložit pomocnou ruku v obyčejných denních činnostech a často to byl dobrý způsob, který jí otvíral dveře a zlomil nedůvěru.

Šla ke kamnům, otevřela malá dvířka pod troubou a vzala krabičku zápalek, která ležela stranou.

„Měla byste kousek papíru? Nejraději noviny.“

„Papír už nemáme,“ odpověděla žalostně žena u stolu, „pokud bychom ovšem nemohly spálit účty.“

„Nezbylo kus papíru od těch pizz?“ zeptala se druhá žena. Její přítelkyně zavrtěla hlavou.

„Ten už jsme použily.“

„A co časopisy? Nemáte tu nějaký starý časopis?“ zeptala se Astrid.

Žena, která ji do domu pustila, se ušklíbla.

„Přirozeně,“ řekla sarkasticky. „Přece si předplácíme Washington Post a Le Monde a jak se to všechno jmenuje. Milujeme jen tak si posedět a debatovat o posledních článcích, ale zdá se, že se tu tento týden nikdo s novinami nezastavil.“

Astrid si sarkasmu nevšíkala a hrabala ve své tašce, která byla bohužel nezvykle prázdná a neobsahovala staré účty

ani papírové kapesníky. Sáhla do kapes, našla dopis pro Gabrielova advokáta, otevřela obálku a vytáhla tiskopis žádosti o rozvod, sestávající ze dvou archů. Druhý list, ten s jejím a Gabrielovým podpisem, vsunula zpět do obálky, ale první stranu roztrhala na proužky. Polovinu jich zmuchlala do klubíčka, které vsunula mezi zpola vyhořelé dřevo v ohništi. Pak zapálila dva zbývající proužky papíru a vsunula je do větracího okénka, kde rychle zmizely. Ted' se už oheň rychle rozhořel. Počkala, až si byla jistá, a pak dvířka zavřela.

„Tak, a je to. Už to hoří,“ řekla.

„To nebylo špatné,“ milostivě připustila ta první. Usadila se na druhou židli a bez rozpaků hleděla na Astrid. Astrid jí pohled vrátila. Obě ženy si byly podobné jako sestry. Obě kolem čtyřicítky, obě oblečené v džínsech a vytahaných tričkách, jejichž krátké rukávy odkrývaly bledé a strašně vyzábělé paže. Vlasy, které vypadaly, že si je zřejmě stříhaly samy, jim spadaly po ramena, jedna je měla popelavě plavé a k nim smutné hnědé oči, její hovornější přítelkyně měla vlasy obarvené na černo s podivnými pruhy fialové a dvěma centimetry tmavě plavých od kořínků.

„Jste ze sociálky?“ zeptala se a nepřestala Astrid studovat. Pak zavrtěla hlavou.

„Ne, ze sociálky nejste. Takové já poznám. Na to nemáte ani vlasy, ani oblečení, ani kabelku, ani se tak nechováte. Tak co tu sakra děláte?“

Astrid se mile usmála a v hlavě jí vznikl plán.

„Pomohlo vám, že jsem roztopila kamna? Jela jsem náhodou kolem a ucítla jsem kouř. Chtěla jsem se ujistit, že tu nehoří, protože jsem si myslela, že je dům prázdný. Máte ještě jednu židli, abych si mohla na chvíli sednout? Když jsem vám pomohla s těmi kamny?“

Plavovlasá žena se zvedla a zmizela v předsíni. Její přítelkyně nepřestávala na Astrid zírat.

„Poslyšte, já vás přece znám,“ řekla najednou. „Na takové obočí člověk nezapomene. Ředitelova dcera, ne? Långström, a vy jste se jmenovala... Astrid, ne?“

„Ano, byl ředitel, a já jsem změnila příjmení. Jinak je to správně,“ řekla Astrid.

Plavovláška se vrátila s židlí, kterou Astrid nabídla. Navzdory dennímu světlu venku vládlo v kuchyni šero. Předtím viděla jen siluety dvou žen proti oknu, ale když teď proti nim seděla u stolu, viděla je líp. Tváře si vždycky dobře pamatovala, a nemusela teď dlouho hledat v paměti, aby i po třiceti tvrdých letech, které měly za sebou, obě poznala. Camilla Granbergová a Carina Svahnová byly na škole, do níž chodila i Astrid, nechvalně známé. Astridin otec Torbjörn Långström tam působil jako ředitel a učitel švédštiny. Camilla byla sestra zmizelého Mikaela Granberga a Carina nejzlobivější žačka školy, navíc sebedestruktivní.

„Ale ty si na nás určitě nepamatuješ,“ řekla Carina s vyzývavým pohledem pod černofialovou ofinou.

„Ovšemže ano,“ řekla Astrid. „Přece jsme chodily do stejné třídy. Nepozvete mě na šálek kávy na oslavu našeho setkání po tolika letech?“

Camilla vypadala zaraženě, ale pohotová Carina se opovržlivě usmála.

„Bylo by skvělé tě pozvat na malou slavnostní večeři, ale bohužel nám předevčírem odpojili proud. Takže nemůžeme vychladit šampaňské ani husí játra, protože lednice nefunguje, nemluvě o sporáku a vodním čerpadle, a nesvítí ani křišťálový lustr v jídelně.“

„Vodu můžeme vzít dešťovou a převařit ji na kamnech,“ zamumlala Camilla, „ale kafe máme tak málo, že pro tři jistě nepostačí.“

„To není problém,“ řekla Astrid. „Jestli bude voda, já kávu mám.“

Z kabely vytáhla malou látkovou taštičku se sáčky rozpustné kávy a kousky balené čokolády, které si brávala v hotelových pokojích a při leteckých cestách pro nečekané nouzové příležitosti. Taková nastala právě teď.

✱

Po kávě a čokoládě se Camilla uvolnila, ale Carininy zelené oči se zlatými tečkami hleděly na Astrid stále skepticky a nedůvěřivě. Není hloupá a tuší, že něco sleduji, říkala si Astrid. Musím najít způsob, jak si získat její důvěru.

„Nebylo z tebe něco vznešeného, ambasadorka nebo tak něco? Nedávno v létě šel takový program v rádiu, mluvila jsi o místech, kde jsi pracovala, v Japonsku a Bruselu a v Rumunsku a bůhví kde ještě.“

„Něco podobného, pracovala jsem jako diplomatka,“ řekla Astrid.

„A co potom děláš uprostřed podzimu v Dalarně? Máš snad dovolenou v září?“

Carinina zvědavost nezněla přátelsky. Astrid sevřela zuby. Tady se otevírala možnost je zaujmout, i když jí to bylo trochu nepříjemné.

Zavrtěla rameny a záměrně pohlédla k zemi, jakoby ve studu, jako prohrávající, jako sestra v neštěstí.

„Ne,“ řekla tiše. „Pracuji doma pro ministerstvo. Ale jen na polovinu pracovní doby, na druhou polovinu mám neschopenku.“

„Aha?“ řekla triumfálně Carina, „hned mě napadlo, že o něco jde. Problém s mužským, ne? To zlomí každého. Všimla jsem si, že jsi pálila rozvodový formulář. Tak co to bylo? Spal s jinou?“

Camilla na přítelkyni vyčítavě pohlédla.

„Ano,“ řekla Astrid, „a já jsem je při tom načapala.“

Carina se opřela lokty o stůl a naklonila se dopředu s jiskřícíma očima.

„Tak povídej,“ řekla, „ven s tím, bude ti líp, když nám to řekneš. Kdo je ta čubka a co s ní uděláš? Jestli nemáš lepší nápad, tak ji můžu za tebe proklít. Jsem v tom dobrá, naučila jsem se to od finské cikánky, se kterou jsem se potkala v base. I když to něco bude stát.“

Astrid se hluboce nadechla. O UDÁLOSTI dosud s nikým nemluvila, obrnila se mlčením vůči všem, kdo to chtěli vytáhnout na světlo, jako by mlčení mohlo vymazat obrázky

z mozku a přimět vzpomínky, aby přestaly bolet. Vyprávět teď o nejbolavějších chvílích života dvěma starým spolužačkám, s nimiž nikdy neměla nic společného, bylo stejně bizarní jako celý její život v posledních týdnech. Ale využít svého vyprávění jako hrací figurky k dosažení určitého cíle bylo také způsobem, jak získat kontrolu, obrátit své neštěstí ke svému prospěchu.

„Bylo to v Bukurešti,“ řekla. „Na návštěvu přijela švédská ministryně zahraničí a šlo o oslavu na její přivítání. Představte si horký večer na konci června. Stará vila podobající se paláci s velkou zahradou, všude voní růže, kolem kamenné lavičky a vodotrysky. Krásně oblečení lidé, vyhrává smyčcové kvarteto, číšníci pobíhají kolem hostů s tácem skleniček a jednohubek. Postávala jsem a povídala si s jedním Rumunem, který se chtěl setkat s Agnetou, ministryní, a já jsem si myslela, že by i pro ni bylo setkání s ním zajímavé. A tak jsem ji šla hledat, někdo mi řekl, že ji viděl vyjít na zahradu. Zamířila jsem tam a našla je. Agnetu a mého muže *in flagranti*.“

„Do prdele,“ řekla Carina. „Takže tvůj manžel a ta svatouškovská plavovlasá děvka! *In flagranti* znamená ‚při činu‘, že? A jak to dělali? Normálně píchali, nebo orálně, nebo...?“

„Ale Carino,“ vybuchla vyčítavě Camilla. „Trochu se uklidni.“

„Dobře, tak nám detaily nemusíš popisovat. Ale co jsi udělala?“

Astrid si povzddechla. „Něco hodně hloupého, i když v tom okamžiku jsem si myslela, že je to skvělý nápad. Vytáhla jsem mobil a udělala pár snímků, myslím asi čtyři, a vložila jsem je na Twitter s textem: Ministryně zahraničí Agneta Myhreová spojuje užitek s potěšením během své návštěvy v Bukurešti.“

Carina vybuchla v obrovský smích a zvedla ruku na znamení vítězství.

„To tedy bylo skvělé, holka, to bylo zatraceně lepší než moje kletba! Ale co bylo potom?“

Protože si Astrid založila účet na Twitteru teprve týden před osudovým červnovým večerem, sledovalo ho dosud pouze dvaadvacet lidí, z nichž pět – nebo sedm, kdyby se po-

čítali i Agneta a Gabriel – bylo na večírku. Vrhli se na ni a dohlédli, aby všechno vymazala.

To už ale uplynulo asi čtvrt hodiny od okamžiku, kdy tam obrázky vložila, a možná se někde v kyberprostoru vznášely jako tikající bomba. Ale zahlazení krize bylo rychlé a účinné způsobem, který nesl zřetelný podpis Eliase Markströma. Když bylo třeba, dokázal projít jako laserový paprsek těžkopádnou byrokracií ministerstva. Astridino twitterové konto bylo okamžitě uzavřeno s diskrétním sdělením pro ty, kteří by případně stačili obrázky zahlédnout, že bylo zneužito k fotomontáži. Astrid byla požádána – rozhodným a ne příliš přátelským způsobem – aby okamžitě nastoupila na dovolenou a odjela z Bukurešti, než její nadřízení rozhodnou o jejím dalším osudu. Šetření na ambasádě pak potvrdilo, že už před UDÁLOSTÍ vykazovala známky přepracování a psychických potíží, a poslali ji tedy do pracovní neschopnosti, nejdříve celkové a pak na poloviční pracovní dobu. Domnívala se, že navzdory všemu může děkovat právě Eliasi Markströmovi, že je pořád ještě zaměstnancem ministerstva.

Svým vyprávěním docílila přesně toho, co si přála. Camilla i Carina teď na ni hleděly jako na stejnou smolařku jako ony, již bylo ublíženo a je v konfliktu s nadřízenými, a byly připravené se s ní podělit o své potíže. Než dopily Astridinu zátoku kávy a dojedly čokoládu, vyslechla si, jak nemocenská pojišťovna stáhla Camilliny dávky – „to je totéž, jako sebrat předčasný důchod,“ vysvětlila přátelsky Carina – a ona si teď bude muset najít práci. Protože ale Camilla už mnoho let nepracovala, nedostane podporu od pracovního úřadu, a protože je majitelkou nemovitosti, nemá nárok na sociální příspěvek. Nikdo ji ale nechce zaměstnat, dům je neprodejný a dostává jen účty za elektřinu, odvoz odpadků, vyvezení žumpy a podobné, které se zvyšují o poplatky z prodlení.

„Nejspíš sem brzy přijde vymahač dluhů a s pohotovostním oddílem,“ řekla Carina. „Nebo přijedou Hells Angels inkasovat prachy.“

„Na kolik je ten účet za elektřinu?“ zeptala se Astrid.

„Klimatizace je bohužel drahá,“ řekla Carina, „nemluvě o domácím kinu a hudebním vybavení ve sklepě...“

„Nech toho,“ řekla unaveně Camilla a šoupla po stole poslední účet k Astrid. Viděla sumu, která pro Camillu představovala nezaplatitelnou částku, zatímco pro ni to byl jen pakatel. Strýc Lars sám nic neutratil a nechal po sobě úžas budící spořicí konto a další konto pro výnos z lesů. Ona sama navíc bude mít peníze za svůj podíl za byt, který s Gabrielem levně koupili během krize v devadesátých letech a jehož hodnota vzrostla přibližně šestkrát.

„Vezmu si ho,“ řekla, „zaplatím ho přes internet a zavolám tam, aby vám proud připojili hned zítra.“

„Proč bys to dělala?“ zeptala se už zase podezřívavě Carina.

Astrid pokrčila rameny. „Vezměte to jako půjčku, přirozeně bez úroků. Nemůžete tu být bez elektřiny, bude zima, a já mám momentálně víc peněz, než potřebuju. Můžete dnes u mě přespat, kdybyste se třeba chtěly osprchovat.“

„Díky,“ ozvala se tiše Camilla. „Budu moc ráda. Ty, Carino, hloupě nežvaň. Můžeš si představovat, jak to bude skvělé chodit v zimě na záchod do budky a roztloukat led na studánce, abychom měly vodu.“

K Astridinu ulehčení Carina Swahnová odmítla pozvání k noclehu a zamumlala vysvětlení, že musí jet do Hammaråsu, aby se podívala na nabídku pracovního úřadu. Astrid usoudila, že její vlastní cesta do Hammaråsu může počkat, a vysadila Carinu na zastávce autobusu u okresky, poté, co jí „půjčila“ padesát korun na jízdenku. Peníze jistě zpět nedostane, ale ten výdaj ráda přijala. Bude o hodně snadnější hovořit s Camillou, když s nimi nebude vychytralá a podezřívavá Carina.

„Opravdu jede na pracovní úřad?“ zeptala se Astrid a pohlédla na Camillu vedle sebe.

„Asi ano,“ řekla Camilla. „Nebo se chce sejít s jedním chlapem, který má uklízací firmu. Občas pro něho uklízí, samo-

zřejmě na černo, ale dostane peníze. Jestli si myslíš, že půjde vyhledat svého dodavatele, tak já si to nemyslím. Snaží se bez toho obejít, a proto také bydlí se mnou v lese. Je už babičkou, ale její dcera jí nechce dovolit, aby se s dítětem setkala. Viděla ho jen na fotce. Je strašně sladký a ona doufá, že ho uvidí na oslavě prvních narozenin.“

Pak už během celé cesty Camilla neřekla ani slovo, seděla s přivřenýma očima a zjevně si vychutnávala komfortní kožené sedadlo, oči otevřela, až když Astrid zahnula na dvůr a zastavila.

„Ty bydlíš tady?“ zeptala se Camilla překvapeně. „To je přece Sammilsův dvůr.“

Astrid cítila, jak se jí zpotily dlaně. Uvažovala, jestli se Mikael Granberg mohl setkat se strýcem Larsem, jestli ho znal a klidně s ním někam odešel, a z Camilliných slov vyznívalo, že to tak mohlo být.

„Ano, dům je můj,“ řekla nonšalantně. „Zdělala jsem ho před časem po svém strýci. Ty jsi tu někdy byla?“

Camilla vystoupila z auta a rozhlížela se kolem sebe.

„Ano,“ řekla tiše. „Byla jsem tu párkrát s otcem, než... Však víš, než se stalo to s Mikaelem. Měli nějaké obchody kolem lesa s Matsem Sammilsů, myslím si. To byl ten tvůj strýc?“

„Ne, to byl můj dědeček. Jeho syn Lars byl bratr mé matky. Setkala ses s ním někdy?“

Camilla se usmála.

„Ano, pamatuju se na něho. Byl hodně nesmělý, ne? Když jsme tu byli poprvé, zůstal ve dřevníku, dokud jsme uvnitř pili kafe, ale když jsme pak s Mikaelem šli ven, přišel si s námi povídat. Byl moc hodný. Ukázal nám, kde v lese rostou jahody, a když jsme tu pak byli na podzim, šel s námi do lesa a ukázal nám místo, kde vždycky rostou lišky.“

Astrid Camille ukázala, kde je sprcha a sama se věnovala účtu za elektřinu. Camilla vděčně přijala možnost použít maličkou sprchovou kabinu, která tu byla zařízena někdy v osmdesátých letech. Když z ní vyšla, s růžovými tvářemi a mokkými vlasy, byl účet zaplacen, káva připravená a na prostřeném

stole ležel chléb, sýr a plátky rajčat. Ideální předpoklad pro důvěrný hovor – a přesně tak, jak Astrid doufala, Camilla ráda vyprávěla o svém životě, když pro jednu měla pozorného posluchače.

Byla to smutná záležitost. Manželství rodičů se po zmizení syna zhroutilo. Camillin otec se odstěhoval do Sandviku a založil si novou rodinu, zatímco matka stále častěji hledala útěchu v alkoholu a čas věnovala psaní dlouhých zmatečných dopisů místním novinám, vedení kraje i králi o tom, jak neúspěšné bylo policejní vyšetřování. Camilla, dříve spořádaná malá holčička, začala chodit za školu a stýkala se s nejhoršími dětmi ze školy, aby k sobě upoutala vůbec nějakou pozornost, ale ublížila jen sobě. Vybrala si ošetřovatelskou větev na gymnáziu, pracovala v několika předškolních zařízeních, ale stále častěji byla práce neschopná kvůli psychickým problémům, až ji před sedmi lety dali do předčasného důchodu.

„A za všechno mohl Mikael,“ řekla a prázdně se zahleděla z okna. „Pamatuju se na ten den, kdy zmizel. Byla to neděle a matka pekla šafránové koláčky. Těšila jsem se na Vánoce a všechno bylo krásné. A potom najednou se všechno tak strašně změnilo.“

„Co myslíš, že se stalo?“ zeptala se opatrně Astrid.

„Nemám tušení,“ řekla Camilla. „Myslím si ale, že je mrtvý. Četla jsem policejní záznamy. Jeden psycholog, ke kterému jsem jeden čas chodila, si myslel, že by to pro mě mohlo být užitečné, že by se to tím pro mě mohlo nějak uzavřít, a pomohl mi, aby mi to policie ukázala.“

„A co jsi z toho zjistila?“ zeptala se napjatě Astrid. „Někdy si policie myslí, že ví, co se stalo, i když to nemohou dokázat.“

Camilla se ušklíbla.

„Ani náhodou. Podle jedné z jejich chytrých teorií s tím měla něco společného matka. Jakože třeba došlo k nějaké nešťastné nehodě a matka jeho tělo ukryla. Jistě, někdy s ní nebylo k vydržení. Policiajti tenkrát na kole objížděli celé okolí, ale mě se nikdy na nic neptali, snad z nějakých ohledů.

Prověřili tehdy všechna auta, která viděli v širokém okolí, ale všechna tam byla z nějakého dobrého důvodu. Ale tady je to tak opuštěné, že klidně mohli kohokoli propásnout.“

„A co si myslíš ty?“ zeptala se Astrid.

Camilla se znovu zahleděla do okna.

„Myslím si, že to zavinila Stella, náš jezevčík,“ řekla pomalu. „Vždycky se snažila vyběhnout ven, když někdo pořádně nezavřel domovní dveře. Pak bylo dost obtížné ji dostat domů, protože utekla do lesa a chtěla lovit. Však víš – byla lovecký pes a otec ji k lovu trénoval. Jestli utekla ven a Micke si toho všiml, mohl za ní běžet. Policie našla pár chlapů, kteří byli v lese, když Micke zmizel. Byli tři a celou dobu spolu, takže je nikdo nepodezříval. Ale řekli, že někdo byl v lese na lovu, slyšeli psa, typický štěkot, jako když jde za zvěří. Jiná teorie byla, že Micka někdo zastřelil omylem, zbloudilou střelou, a střelec tělo ukryl. Ale lovce nikdy nenašli a nikdo výstřel neslyšel.“

Otočila pohled k Astrid.

„Byla to Stella,“ řekla vážně. „Ona uměla ten speciální štěkot, otec byl na ni strašně pyšný a říkal, že z ní bude špičkový lovecký pes. Myslím si, že vyběhla do lesa a Micke utíkal za ní, buďto tam někoho potkal, nebo spadl do nějaké jámy. Stella asi byla jediná, kdo věděl, co se stalo, ale neuměla mluvit. Otec si ji pak vzal do Sandviku a žila až do roku 1989. Napsal mi dopis, když umřela. Jako by mě to zajímalo. Jinak se moc často neozval. V tomto století jsem se s ním nesetkala.“

Její hlas se podezřele třásl a otřela si zadní stranou ruky oči.

„No, tak to byla moje smutná historka. Nemůžeme mluvit o něčem veselejším?“

Camilla si ustlala v prázdném pokoji nahoře a Astrid se zatím snažila vymyslet, co budou večeřet. V lednici měla dvě přezrálá avokáda, půl hlávky povadlého salátu, vejce a sýr. Snad by to stačilo na omeletu, ale nic víc. V poslední době se moc nestarala o to, co bude jíst. Možná by něco mohla dostat

od Hildur, která dosud pořád měla co sklízet na své zeleninové zahrádce, o kterou se pečlivě starala.

„A co lišky?“ ozvala se Camilla v nečekaném návalu nadšení. „Co bys na ně řekla? Já je miluju, a jsem si jistá, že bych ještě našla místo, kde rostou, které mi kdysi tvůj strýc ukázal. Zaběhnu se podívat, jestli bych nějaké nenašla. A ty si zatím vypros od sousedky nějakou zeleninu. Máš kolo? Bylo by to rychlejší, kdybych tam zajela na kole.“

„Jistě,“ potvrdila Astrid a zašla do kůlny na dřevo vytáhnout staré kolo po strýci, které i ona občas používala. Když přecházela přes dvůr, znovu se jí vrátil ten pocit, nepříjemná předtucha nějakého nebezpečí, jako by ji pozorovaly nějaké zlovlné oči.

Tentokrát to musí být kvůli té v podstatě neškodné Camille, říkala si unaveně. Podvědomě nebyla úplně ráda, že si do domu přivedla svědkyni, která věděla, že se Mikael Granberg znal s jejím strýcem Larsem, a která si myslela, že Mikael zmizel v lesích, v nichž strýc tak rád pobýval.

Nebe se zachmuřilo a ve vzduchu byla cítit zima. Astrid skepticky pohlédla na Camillinu džínovou bundičku do pasu a nabídla jí, jestli si nechce půjčit něco teplejšího. Chtěla, a nadšeně si oblékla jasně červený kabátek, který Astrid nosila do vesnice.

„Půjčím si i čepici, když dovolíš,“ řekla a nacpala si vlasy pod Astridinu černou čapku, která ležela na věšáku. Pak na kole zmizela s plastovou taškou v ruce.

Hildur přirozeně viděla, že má Astrid návštěvu, a byla plná zvědavosti.

„Aha? To děvče Granbergových?“ řekla. „Tu jsem opravdu litovala. Byla ještě malá, když Kerstin začala pořádně pít, a ona se o ni musela starat, místo aby to bylo opačně. A Sven-Erik, její otec, už asi zapomněl, že tu má dceru, i když občas navštíví staré známé v Hammaråsu.“

Potrásla hlavou a šla na zahrádku. Astrid oknem sledovala, jak Hildur v gumácích a starém oblečení vytahuje ze země kořenovou zeleninu, cibuli a hlávkou pozdního salátu. Člověk

odtud má opravdu dobrý výhled na její vlastní dvůr i na cestu kolem. Není pak divu, že je Hildur vždycky tak dobře informovaná o všem, co se děje.

Na okenním parapetu stál navíc dalekohled, o němž Hildur s mrknutím řekla, že ho používá ke sledování ptáků.

Uvažovala, co si vlastně Hildur o jejím strýci myslela. „Trochu svůj,“ řekla o něm jednou. Lars s ní musel být přibližně stejně starý a bylo by napodiv, kdyby ji nikdy nezajímalo, proč chlapec od sousedů neměl nikdy žádné děvče a neoženil se.

S trochou úzkosti se jí na to zeptala, když se Hildur vrátila.

„Hildur, nevíš, jestli strýc Lars měl někdy nějakou ženu, nebo jestli se o nějakou zajímal?“

Hildur stála u dřezu a oplachovala čerstvě vytáhnutý salát. Astrid viděla jen její záda, když jí po hodně dlouhém rozmyšlení odpověděla.

„Pokud já vím, tak ne. Čím to bylo, to nevím. Jestli byl jen tak moc nesmělý, nebo jestli to potřeboval méně než ostatní chlapi. Před lety vypadal moc dobře, stejně jako tvoje matka, a když jsme byli mladí, párkrát jsem se ho snažila přemluvit, aby si šel zatancovat. Ale z toho byl jen strašně vyděšený.“

Odmlčela se a vrátila se k salátu. Něco v jejím držení těla, napětí v zádech a přehnaně energickém čištění zeleniny Astrid naznačovalo, že o něčem uvažuje.

Po chvíli se ozvala: „Vždycky jsem si říkala, že to zavinil ten ústav pro idioty, že ho nějakým způsobem narušilo, když tam musel být. Po návratu domů byl dost podivný, a nikdy nebyl jako ostatní. Byl to ale chytrý a spořádaný muž a dalo se s ním dobře povídat. Rozhodně si myslím, že mu ten ústav ublížil.“

Zavřela vodu a otočila se, otřela si ruce do zástěry a zkoumavě pohlédla na Astrid. Výraz jejího obličeje jí jasně naznačil, co chtěla vědět. Posadila se ke stolu.

„Vidím, že jsi to nevěděla. Párkrát jsem o tom uvažovala, ale nechtěla jsem se ptát.“

Astrid seděla s otevřenými ústy a lapala po vzduchu jako rybička. Připadalo jí, jako by ji někdo udeřil a vyrazil z plic všechny vzduch.

„Ústav?“ zeptala se bezmocně. „Ale strýc Lars přece ne-
byl žádný idiot, chci říct, že přece vůbec nebyl hloupý. Ani
trochu nechápu, co mi to říkáš. O tom se mi nikdy nikdo
nezmínil.“

Vybledlé oči Hildur pod bezbarvým obočím vypadaly za-
myšleně.

„Mám ti to vyprávět?“ zeptala se. „A možná by sis vzala
hrnek kafe na uklidnění. Nemám pravdu?“

Nalila z termosky šálek i sobě, hodila si do černé tekuti-
ny tři kostky cukru a pokračovala: „Tvůj dědeček pracoval
ve Stockholmu, než se vrátil domů převzít hospodářství. My-
slím si, že to bylo po válce v roce 1947. Manželku si našel
ve městě a bylo to na ní vidět. Ingeborg nebyla žádná hospo-
dyně, jestli mi odpustíš, že to tak říkám, a nikdy se tu necítila
dobře. Když sem přišli, měli s sebou jedno dítě, a to byla Inga,
tvoje matka, ale pak nějakým způsobem vyšlo najevo, že měli
ještě i chlapce a ten byl umístěn v ústavu pro idioty nedaleko
Stockholmu. Jistě by se mělo říkat v psychiatrické léčebně,
ale všichni to tak nazývali.“

Pozvedla hrníček vrásčitýma rukama pokrytýma jaterní-
mi skvrnami a pomalu upila sladkou silnou kávu.

„Potom zakrátko,“ pokračovala, „ho přemístili sem neda-
leko do Ramsnoretu. Víš, kde leží, ne? Tady v lesích u Ram-
ského jezera, velice izolovaně. Tak počátkem padesátých let
to bylo nějaké zařízení pro slabomyslné. Tam byl Lars do té
doby, než ho pustili domů, myslím si, že to bylo v roce 1952
nebo 1953, a ústav zavřeli.“

„Ale proč?“ dostala ze sebe Astrid. „Jak se do takového
ústavu dostal?“

„To já nevím,“ odpověděla Hildur. „Tady u nás se o vlastní
rodinu postaráme, i když to třeba není jednoduché, ale umím
si představit, že ve Stockholmu to bylo jiné. Mats jednou řekl
mému Siggemu, že se něco stalo v době, kdy ho povolali
do války, nějaký problém s Ingeborg, a obě děti byly nějaký
čas v dětském domově a odtamtud pak Larse poslali do blá-
zince.“

„Během války,“ opakovala Astrid a po zádech jí přešel mráz. V té době nebylo Larsovi víc než čtyři pět let a její matce dva nebo tři roky. Muselo to být hrozné trauma, dostat se do dětského domova, zvláště pro Larse, který tak těžce přijímal změny.

Myslela na to, ještě když se domů vracela se zeleninou. Na dvě malé vyděšené děti, které vytrhli z bezpečného domova a umístili do nějakého zařízení, aniž by mohly pochopit, co se děje. Přemítala o tom tak intenzivně, že jen nepřítomně odstavila košík se zeleninou, když vešla do kuchyně, a posadila se na židli, aby o tom mohla dál přemýšlet. Inga, její matka, nikdy nebyla psychicky stabilní, a když byla Astrid dítě, byla několikrát hospitalizovaná na psychiatrické klinice v Säteru. Možná právě tady bylo vysvětlení.

A strýc Lars, jak ten reagoval? Uhnízdilo se v něm přesvědčení, věřil snad sám tomu, že je idiot? Nejdřív ta čepice a teď tohle – temná rodinná tajemství se jí zjevovala, vypadávala jako kostlivci ze skříně. A to právě v době, kdy se sama cítila tak osamělá a zranitelná jako dosud nikdy v životě.

Uplynulo půl hodiny, než si najednou uvědomila, jak se na dvoře prodloužily stíny. Pohlédla na hodiny a užasla, kolik času už uplynulo. Kde je Camilla? Byla pryč už přes hodinu.

Astrid věděla o místě, kde rostly Larsovy lišky. Na kole tam byl člověk za deset minut. Deset tam a deset zpátky, nemohlo trvat déle než půl hodiny vysbírat všechny lišky, které tam eventuálně byly. Camilla už byla pryč příliš dlouho. I když ne tak moc, aby se o ni musela vážně znepokojovat.

V tom jí pípl mobil. Že by Camilla poslala esemesku, že v lese zabloudila a potřebuje pomoc? Měla ona vůbec nějaký mobil?

Sdělení nepřišlo od Camilly, ale od Eliase Markströma, který jí krátce a krypticky sdělil, že jí domluvil setkání s Agnetou Myhreovou. „Tvá požadovaná schůzka se uskuteční v pondělí v 11.30. Bud' tam včas. *The rest is up to you.*“

Dnes je pátek a má tedy čas se připravit, říkala si, zatímco odepsala „OK“. Pak znovu začala přemítat, kde se zdržela Camilla.

Když uplynula další čtvrt hodina a Camilla se nevrátila, rozhodla se vzít auto a zajet se po ní podívat. Už se rychle stmívalo a za chvíli bude tma na to, aby byl člověk v lese.

Zahnula na úzkou lesní cestu, jela pomalu a hleděla na obě strany. Vysoký balvan označoval místo, kde bylo třeba vjet do lesa na pěšinu s nerovnými stopami kol, aby se člověk dostal k mírnému kopečku v řídkém smíšeném lese, v němž rostly lišky. Astrid byla ráda, že má vůz s pohonem na všech čtyři kola. Camilla jistě kolo odstavila někde na kraji cesty, a i kdyby zabloudila v lese, musela by ji hledat právě tady.

Jenomže Camilla Granbergová až k liškám nedošla.

Ve světle reflektorů, které pronikalo stále hustším šerem, zahlédla Astrid nejdřív bicykl, který ležel na cestě s prohnutým předním kolem.

Pak uviděla Camillu. Musela vyletět vysoko do vzduchu, aby mohla dopadnout tak daleko od kola. Šero dosud neseťřelo všechny barvy a červený kabátek zářil tmou jako červené lesní jahody, které Camilla sbírala nedaleko Sammilsova statku v tom posledním šťastném létě, než zmizel její bratr.

Astrid vyskočila z vozu a spěchala k ní, zatímco její vlastní tělo se připravilo na zvládnutí krizového stavu: nemyslet, necítit, jen jednat. Okamžitě viděla, že to vypadá špatně, hodně špatně, a stiskla nouzové číslo na mobilu, zatímco brkala přes kameny a šlahouny rostlin.

Camilla ležela tiše s tváří otočenou k zemi. Zřejmě dopadla hlavou na kámen po svém letu vzduchem, protože šrám se lepil tmavou krví, která natekla do čepice.

Astrid ji opatrně vzala za ruku a současně s tím, jak mluvila s operátorkou, se snažila najít místo, kde Camille pod tenkou kůží ležela tepna. Ale žádný pulz neucítila.

4. KAPITOLA

BUKUREŠŤ, PONDĚLÍ 13. ZÁŘÍ 2010

GABRIELOU OTŘÁSLA KRVAVÁ SKVRNA na matraci Ramony Ilieové, ale nebyla si jistá, co by z toho měla vyvodit, nebo jestli vůbec něco. Ramona Ilieová jí sdělila, že ukončí svou účast, protože se chystá emigrovat do Itálie, a její sousedé potvrdili, že do ciziny odjela. Na tom nebylo nic divného.

Jenomže Gabriela se jako obvykle nedokázala přestat znepokojovat. Když se ráno zahleděla do zrcadla, viděla, že starostlivá vráska mezi obočím se ještě prohloubila. Prostřednictvím Skype v noci hovořila s Romanem, seděla u počítače v noční košili a županu, a on komentoval její ustaraný výraz. „Myslel jsem si, že budeš v pohodě, když konečně máš dobrý plat, ale moje milá manželka si vždycky najde něco, kvůli čemu se může stresovat.“ Řekl to se smíchem, který měl znít láskyplně, ale z nějakého důvodu to takové nebylo.

I Ana Costacheová si myslela, že si dělá zbytečné starosti.

„Opravdu nechápu, proč se tím zabýváš,“ řekla přátelsky. „Paní Ilieová skončila – to je sice nepříjemné, ale dochází k tomu každou chvíli. Podala ti vysvětlení a její sousedé ho potvrdili, a ty se znepokojuješ kvůli zakrvácenému fleku. Uvolni se, Gabrielo, pro něco takového je tisíc vysvětlení.“

„Řekni mi aspoň jedno,“ požádala Gabriela.

„Menstruační krvácení,“ řekla Ana. „To člověka napadne jako první. A protože se hodlala odstěhovat, nestarala se o to, aby matraci vyčistila. Nebo už byla v menopauze? Opravdu hodně kouřila.“

„Ne,“ připustila Gabriela. „Dosud menstruuje.“

Věděla to, protože tato otázka patřila k těm, na které testované osoby odpovídaly hned na začátku jejich zařazení do programu.

„Tak vidíš,“ řekla Ana. „Tady máš své vysvětlení. Jistě jsou i další možnosti, ale na tomto slepičím dvorku napadnou člověka jako první právě ženské potíže.“

Seděly v místnosti pro personál, a když se Gabriela kolem sebe rozhlédla, musela jen souhlasit. V místnosti nebyl jediný muž. Ošetřovatelky byly ženy, obě sekretářky rovněž, i vedoucí testovaných skupin včetně ní samé byly ženy stejně jako jejich šéfká Luciana Nastaseová. A ještě další žena, lékařka vyslaná sponzorujícím ústavem pro výrobu léčiv, dohlížela, aby byl výzkum veden korektně. Ale ve vedení GMC byl muž, profesor Traian Ardeleanu a v laboratoři v odpoledních hodinách pracovali dva mladí technici.

„Ne,“ řekla Gabriela a snažila se o lehčí tón. „Zdá se, že v práci muže svého života nenajdeš.“

Ana se naklonila nad stolek, až jí rudohnědé vlasy v pážecím účesu padly jako husté záclony do obličeje. Tajuplně mrkla a tiše odpověděla:

„Je tu ten z Islandu, Stefan. Uvažuji o tom, že zatnu drápek do něho.“

„Myslela jsem, že ho zajímá Irina,“ namítla Gabriela. „Nevzal ji někam?“

Stefan Hallgrímsson byl Islandčan, který nedávno prodal svůj počítačový program GMC Consulting za částku, která Gabrielu a její kolegyně omráčila. Přečetly si ji na výstřižku z ekonomického týdeníku, který někdo připíchl na nástěnku v místnosti pro personál. Vytvořil systém pro řízení procesů, který se dal používat stejně dobře k identifikaci kritického místa při testování léků jako pro zrychlení nábory testova-

ných osob, ale také ke zvýšení efektivity dodávek a snížení stavu rybích konzerv či jiného zboží ve skladech maloobchodu.

Součástí jeho smlouvy byl i příslib, že program přizpůsobí potřebám GMC Consulting, a teď objížděl dceřiné společnosti, aby je studoval na místě a viděl, jak všechno funguje. Když se poprvé objevil v konferenční místnosti, aby vyložil, čím se bude na klinice zabývat, bylo to, jako by skupinu shromážděných žen zasáhl blesk, a to ne jen proto, že věděly, kolik peněz při prodeji vydělal.

Jeho ale upoutala Irina Georgescová a pozval ji na večeři. Irinu s dlouhým štíhlým labutím krkem, slonovinově bílou pletí a sarkastickým humorem.

„Ano,“ šeptala Ana, „ale moc se jí nedvořil. Jistě, dobře si s ním popovídala a na všechno ji pozval. Byli v Casa di David a Irina si objednala to nejdražší, co mohla, ale jeho způsoby... jako třeba aby jí otevřel dveře a přidržel židli, tak to moc neumí. Irina řekla, že jí pustil dveře přímo před obličej. Řekla, že se dědek Cosma umí chovat líp.“

Dědek Cosma byl jednou z jejich testovaných osob, jednohý, dříve zemědělský dělník, který provozoval malý stánek s novinami. Měl špatné zuby a nejčastěji špínu pod nehty, ale když přišel na kliniku, vždycky zdvořile políbil ruku sestrám a lékařkám.

„Takže Irinu odradil?“ zeptala se zvědavě Gabriela, připravená se aspoň chvíli věnovat nevinným klepům.

„Zdá se, že ano,“ řekla Ana. „Já bych ale neměla nic proti tomu, abych se ho pokusila trochu vychovat. To se s muži musí, ne?“

Během odpoledne se Gabriela ještě několikrát pokusila zavolat Ramoně Ilieové, ale odpověděla jí jen hlasová schránka. I to se Aně zdálo naprosto normální.

„Uvažuj o tom, Gabi,“ řekla. „To by přece bylo pro ni drahé, kdyby jí někdo volal do ciziny, tak si rumunský tarif zrušila. Až bude mít italskou kartu, její číslo už nezjistíš, protože

má špatné svědomí a nechce se jí s tebou mluvit. Zapomeň na ni.“

Další dvě návštěvy pacientů – vždycky na ně myslela jako na pacienty, ne pokusné osoby – zaměstnaly Gabrieliny myšlenky na zbytek dne. Oba jí spokojeně potvrdili, že už téměř ztratili chuť na kouření, a moc ji potěšilo, jak se jejich svět zlepšil za těch několik měsíců, co pokus probíhal. Dřív jako lékařka na plicní klinice viděla příliš mnoho těžkých zdravotních následků kouření, a teď byla hrdá a šťastná, že se účastní procesu získání léku k potlačení této metly.

Uvažovala, ve které ze tří pokusných skupin tito pacienti byli. Jistě museli patřit mezi ty, kteří dostávali různé množství léků, ne ke kontrolní skupině, které se podávalo placebo bez léčebných účinků. Jistě, i placebo mohlo přinášet nějaký efekt, ale jistě ne tak silný.

Jako obvykle se s pacienty smála a žertovala, vyptávala se na jejich rodiny a všední život, tak jak jí to připadalo normální a k čemuž ji GMC Consulting povzbuzoval, protože to vytvářelo spojení a zvyšovalo pravděpodobnost, že se pokusné osoby svědomitě dostaví v dohodnutých termínech a absolují všechna únavná měření a nutné nabírání vzorků.

Po lékařském vyšetření si sedla s pacientem, aby prošla strukturované otázky o jeho náladě a možných vedlejších účincích.

Její poslední dnešní pacient, tiše mluvící útlý učitel gymnázia se dvěma dospívajícími dětmi, před jednou z otázek zaváhal.

„Ne, to jistě nic neznamená,“ řekl a zarazil se.

„Ale ano, jen mi to řekněte,“ vyzvala ho Gabriela. „Chci vědět všechno, i to, o čem si myslíte, že není důležité.“

„Ale tohle jistě nemá s lékem nic společného.“

„To nevádí, i tak mi to řekněte,“ trvala na svém Gabriela. „I kdyby vás píchla vosa a měl jste alergickou reakci, musím to zaznamenat do zprávy. Kdybyste zakopl a zlomil si ruku, když jste utíkal k autobusu, také to musím zapsat, i když to s léky nemá nic společného.“

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.